

МАТЕМАТИЧКИ ИНСТИТУТ САНУ
Кнез Михаилова 35, п.ф. 367
11001 Београд, Србија

MATHEMATICAL INSTITUTE SANU
Knez Mihailova 35, P.O.Box 367
11001 Belgrade, Serbia

Tel.: 381 11 2630170
Fax: 381 11 2186105

<http://www.mi.sanu.ac.yu>
e-mail: kosta@mi.sanu.ac.yu

18. јуни 2007.

Министру науке и заштите животне средине
Немањина 22-26
11000 Београд

Поштована госпођо министар,

Молим Вас да прихватите моју оставку на чланство у Матичном научном одбору за математику и механику, у којем сам заменик председника. Разлози за моју оставку су следећи.

Почевши од марта месеца ове године, кад је образован, одбор је не губећи времена највећи део свог рада посветио дискусијама о новом правилнику за стицање научних звања. Претпрошле недеље међутим радна група министарства обзнанила је детаљан предлог новог правилника за који дискусије вођене у одбору којем припадам нису узете у обзир – нико нас ништа није питао. На јавној расправи у згради САНУ, међу многобројним присутним члановима матичних одбора, омогућено је онима који су стигли на ред да изнесу укратко неке своје појединачне примедбе. Не би се могло рећи да је на тој расправи предлог новог правилника наишао на одобравање. Том приликом је први пут саопштено да нови правилник мора ипак да буде усвојен у веома кратком року, до 15. јула.

Учествовао сам у одбору и на јавној расправи у дискусијама о новом правилнику. Моје примедбе су начелне природе. Матични одбор је и постојећим правилником и понуђеним предлогом за нови сведен на тело које сабира бодове. За тај чиновнички посао није потребно имати тело експерата. Матични одбор за математику и механику одлучује као виша инстанца, после научног већа, о стицању звања искључиво у Математичком институту САНУ. Предлогом новог правилника предвиђено је да и рад научног већа и његових комисија буде углавном сабирање бодова. И оно што се у предлогу зове *квалитативна* оцена сведено је углавном на то. Као оправдање за ослањање на квантитативна мерила уместо квалитативних, која су по мом мишљењу квалитетнија, обично се узима превелики број кандидата. У случају стицања звања у Математичком институту, који има свега двадесетак истраживача (што је мање него број чланова научног већа сабран са бројем чланова матичног одбора), тог оправдања нема.

Бодови који се сабирају добијају се на основу листа часописа са периодично ревидираним пратећим бројкама које производи предузеће Томсон Сајентифик (Thomson Scientific). Неки од аргумената против ослањања на те листе су следећи.

(1) Недостају важни математички часописи. Пример који се посебно тиче Србије је часопис *L'Enseignement Mathématique*. У том угледном часопису је некада био уредник Јован Карамата, у свету најпознатији српски математичар. Сада му је уредник познати математичар Џонс (Vaughan Jones, на чијим полиномима се заснива савремена теорија чворова). Симптоматично је да тај часопис издаје у Швајцарској једно међународно некомерцијално математичко удружење. У математичкој логици, мојој ужој дисциплини, недостају угледни часописи *Studia Logica*, *Notre Dame Journal of Formal Logic*, *Journal of Philosophical Logic* и *Mathematical Structures in Computer Science*.

(2) Ударни фактор (impact factor) који се бележи на једној од Томсонових листи и који игра пресудну улогу у постојећем правилнику, а још више у предлогу новог правилника, мери не просто утицај, него *брзи* утицај неког часописа. Период од три године колико се код израчунавања тог фактора прати цитираност неког часописа нема смисла у математици. Примера ради, 2001. године око 80% радова цитираних у *Annals of Mathematics*, једном од главних математичких часописа, били су старији од 10 година (податак преузимам из једног протеста Белгијског математичког друштва против злоупотребе Томсонових листи). Осим тога, у математици и ван ње, ударни фактор фаворизује примењену науку на уштрб чисте науке.

(3) Изумитељ ударног фактора Јудин Гарфилд (Eugene Garfield, управник библиографског предузећа) изричито је препоручивао да се његове бројке не користе за оцењивање научне вредности, а поготову не за оцењивање индивидуалне научне вредности, како се то баш чини данас у Србији. Оне могу да говоре само о одјеку, популарности, и то само брзо стеченој. Томсон Сајентифик – то се може видети на Интернету – нема као главног клијента академске институције. Интересују их изгледа пре свега медицинске и фармацеутске институције и фирме. И Гарфилд се у својој каријери пре свега био посветио медицинским часописима.

(4) Можда због релативно мале цитираности у односу на рецимо медицинске часописе, Томсонов ударни фактор у математици се често понаша хаотично. Добијамо бројеве који варирају као да су случајни. Тако оцењивање научног рада подлеже некој врсти лутрије.

(5) Томсонове листе у Србији ретко ко данас доводи у питање, али су зато у свету контроверзне. О томе је лако информисати се на Интернету – већина текстова које прво понуди претраживач Гугл говори о злоупотреби Томсонових листи. Што се тиче математике, колико знам, велике математичке силе САД, Русија, Француска, Велика Британија, Немачка, не користе Томсонове листе.

(6) Томсон Сајентифик није академска институција, него предузеће, комерцијална фирма, огранак корпорације Томсон, власништво фамилије Томсон, која је изузетно велики магнат у издаваштву, пре свега медицинском (а такође и медијски и туристички магнат). Не зна се како и ко то код Томсон Сајентифика прави њихове листе и бројке (њихов сајт на Интернету не нуди обавештења о томе, него рекламе за њихове производе). Да ли су ти подаци веродостојни? Како то проверити? Зар није разумно претпоставити да таквом предузећу није стало толико до науке, и истине, колико до зараде? Корпорација у својим листама ваљда неће занемарити часописе у које је уложила капитал. Да ли је мудро подвргнути читаву науку једне земље нахођењу тог предузећа?

У принципу се не слажем са квантитативним вредновањем научног рада у математици, а посебно не са таквим вредновањем заснованим искључиво на Томсоновим листама. С обзиром на то и на све што сам горе рекао надам се да ћете разумети да не могу да и даље учествујем у раду Матичног одбора за математику и механику.

С поштовањем,

Коста Дошен